

Zemřel prof. Detlef Brandes, německý historik a významná osobnost v historii Institutu mezinárodních studií FSV UK

10.9.2025 - Kristýna Springorum | Fakulta sociálních věd UK

V úterý 2. září 2025 zemřel v Berlíně po delší nemoci významný německý historik prof. dr. Detlef Brandes, dr. h. c., který stál spolu s prof. Janem Křenem u zrodu dlouhodobého projektu Německé akademické výměnné služby DAAD na podporu německých a rakouských studií na Fakultě sociálních věd UK. Tento program představoval zejména před vstupem České republiky do Evropské unie ojedinělý model dlouhodobé, intenzivní a finančně dobře zajištěné spolupráce. Výjimečnost tohoto projektu dokazuje i to, že v loňském roce oslavil 30 let svého trvání. Společně s tím stál prof. Brandes i u zrodu meziuniverzitní partnerské smlouvy mezi Prahou a Düsseldorfem, která zahrnuje celou řadu dalších oborů, zvláště medicínských.

Prof. Brandes mimo jiné patřil mezi zakládající členy společné Česko-německé a Slovensko-německé komise a působil jako dlouholetý ředitel Institutu pro dějiny Němců ve východní Evropě na Univerzitě Heinricha Heineho v Düsseldorfu. Brandesovo angažmá v této oblasti vyrůstalo z jeho dlouhodobého zájmu o historickou bohemistiku a dějiny střední Evropy (s důrazem na české země), především v desetiletí 1938-1948 – čili v letech, v nichž byla fatálně překreslena politická mapa Evropy a došlo k rozchodu Čechů a Němců na našem území.

Rozsáhlá monografie *Češi pod německým protektorátem. Okupační politika, kolaborace a odboj 1939-1945* je zřejmě i **celosvětově nejcitovanější prací k dějinám tzv. Protektorátu Čechy a Morava**. Je charakteristické, že prakticky všechny jeho další knihy k souvisejícím tématům (např. *Exil v Londýně 1939-43: Velká Británie a její spojenci Československo, Polsko a Jugoslávie mezi Mnichovem a Teheránem; Cesta k vyhnání: plány a rozhodnutí o „transferu“ Němců z Československa a Polska; Sudetští Němci v krizovém roce 1938 či Germanizovat a vysídlit: nacistická národnostní politika v českých zemích*) byly přeloženy do češtiny a dostalo se jim vysokého uznání i v České republice.

V roce 2001 mu na návrh FSV UK byl udělen **čestný doktorát honoris causa Univerzity Karlovy**, o dva roky později ho Akademie věd ČR ocenila **medailí Františka Palackého** – tedy nejvyšším symbolickým oceněním naší vrcholné vědecké instituce v oboru historických věd.

Po odchodu do důchodu prof. Brandes zůstával, pokud mu to zdravotní stav dovoľoval, v intenzivním a přátelském kontaktu se svými žáky, doktorandy a asistenty, z nichž mnozí se úspěšně etablovali v německé akademické sféře. Někteří načas působili či dosud působí i v ČR a na FSV UK (např. Thomas Oellermann, Volker Mohn, Andreas Wiedemann či Thorsten Pomian).

„Zpráva o jeho úmrtí je ještě čerstvá. Jakkoliv je smutná a nezvratná, jistě bude podnětem k dalšímu podrobnému zhodnocení jeho jedinečného vědeckého přínosu – a hluboce lidského, byť náročného přístupu k těm, kteří s ním mohli spolupracovat či třeba jen diskutovat. Na konferencích, v jejich kuloárech či třeba jen u sklenky dobrého vína a neodmyslitelné cigarety,“ uvedl k jeho úmrtí Institut mezinárodních studií FSV UK.

Čest jeho památce!

Foto: Dorian Hanuš, Právo

<https://fsv.cuni.cz/aktuality/zemrel-prof-detlef-brandes-nemecky-historik-vyznamna-osobnost-v-historii-institutu>